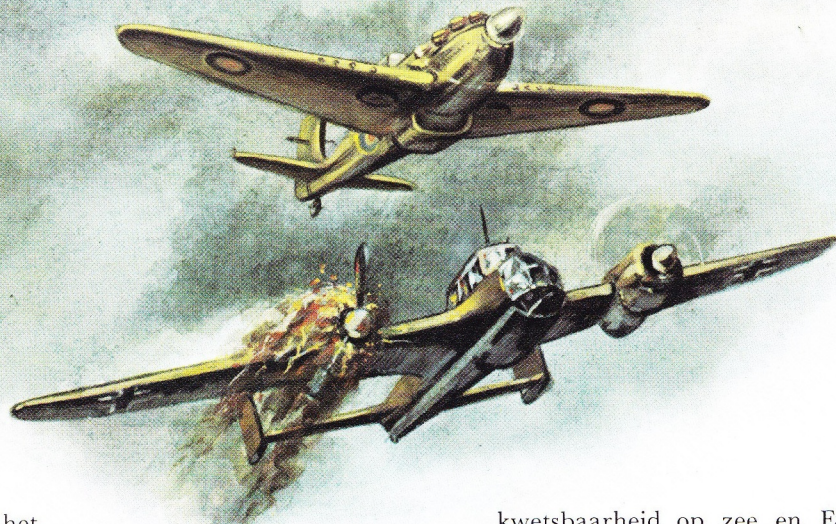

De slag om Engeland

In de loop van de eeuwen gaf het Engelse volk herhaaldelijk blijk van taaie durf en hardnekkig doorzettingsvermogen. Een van de meest frappante omstandigheden waarin die moed en volharding tot uiting kwamen, was stellig de tegenstand die de Engelsen boden aan de pletrol van het naziregime bij de aanvang van Wereldoorlog II. Meestal noemt men die gebeurtenissen de slag om Engeland, ofschoon het overduidelijk is dat er op dat ogenblik heel wat meer op het spel stond, dan enkel de Britse eilanden.

Na de ineenstorting van de West-europese legers en vooral na de capitulatie van Frankrijk op 22 juni 1940, stond Groot-Brittannië inderdaad alleen om aan het ontketende Derde Rijk het hoofd te bieden. Bovendien kon Hitler, die reeds Oostenrijk, Tsjechoslowakije, Polen, Noorwegen, Denemarken, Nederland, België en Frankrijk onder de voet had gelopen, tevens rekenen op de steun van de andere as-mogendheid, Italië. Met "as- of spilmogendheden" bedoelde men Duitsland en Italië, omdat men het verband tussen beide landen ook wel aanduidde met de benaming de "as Rome-Berlijn". Rond dit tijdstip reikte de macht van de nazi's van aan de Noordkaap tot aan de Pyreneeën. Niettemin besloten de Engelsen zich tot het uiterste tegen de Duitsers te verweren.

Derhalve verklaarde Winston Churchill, die op 10 mei 1940 tot eerste minister was aangesteld en weinig meer dan "bloed, zweet en tranen" had aan te bieden, tijdens zijn eerste radiorede, negen dagen na zijn benoeming, vastberaden: "Het is onze taak niet alleen deze slag, maar de volledige oorlog te winnen. Wanneer de strijd in Europa geluwd is, volgt de slag om ons eiland, de slag om alles wat Engeland is en om alles wat Engeland betekent". Hiermee raakte hij ongetwijfeld de gevoelige snaar, vermits de Engelsen onder zijn leiding, niet alleen de slag om Engeland in 1940-1941 zouden winnen, maar ook de oorlog zegepralend zouden beëindigen. De stugge houding van de Engelsen was een vervelende aangelegenheid voor Hitler, die in zijn rijksdagrede van 19 juli 1940 zelfs min of meer op vredesmogelijkheden zinspeelde. Al was zijn leger op dat ogenblik te land onweerstaanbaar, op zee zou hij beslist het onderspit moeten delven. Daarom trachtte hij ook een invasievloot slagvaardig te maken en concentreerde die schepen, 155 transportschepen, 1161 motorboten, 471 sleepboten en 1277 pramen en lichters (meestal zonder motor), in de havens van het vasteland, tussen Rotterdam en Le Havre. Toch sloeg Hitler niet onmiddellijk toe. Het besef van zijn eigen

kwetsbaarheid op zee en Englands kordate houding dwongen hem tot een andere tactiek. Hij zou het Engelse verzet door lucht-aanvallen breken. Deze beslissing verlegde het belang van de operaties naar de Luftwaffe, die onder het bevel stond van rijksmaarschalk Göring en over ruim 400 vliegvelden, tussen Drontheim en Bayonne, beschikte. Van 10 juli tot 12 augustus werden verschillende inleidende raids georganiseerd. De werkelijke slag begon op deze laatste dag. De Luftwaffe was toen dubbel zo machtig als de R.A.F., zowel wat bombardementsvliegtuigen als jagers betrof. Dagelijks liet men gemiddeld

1000 toestellen op Engeland los. Een vierde tot een derde hiervan waren bommenwerpers die paniek en vernieling zaaiden. Verschrikkelijk was vooral 15 augustus, toen ongeveer 1800 Duitse vliegtuigen in de strijd werden gegooid. De Engelsen stonden voor een bovenmenselijke taak. Sommige piloten voerden zes tot zeven gevechtsvluchten uit per dag. Ondanks de reusachtige verliezen, geraakte Engeland niet knock-out. Want ofschoon de Duitsers het vooral op de Engelse steden hadden gemunt (alleen in Londen al verloren duizenden burgers het leven, terwijl ook Coventry, Birmingham, Bristol, Southampton, Liverpool, Plymouth, Manchester, Sheffield, Leeds en zelfs Glasgow zware klappen kregen), bleef het resultaat onbeslist.

Op 4 februari 1941 berichtte admiraal Räder aan de Führer dat de luchtaanvallen Engeland noch produktief, noch moreel op de knieën hadden gekregen. De Britten hadden zich trouwens uitstekend georganiseerd. Burgers die nooit een oorlogswapen hadden bediend, werden in het verdedigingsapparaat ingeschakeld (home guard) en ook vrouwen sprongen in de bres. Voortdurend zagen de

Duitsers hun verliezen stijgen. In januari '41 verloren ze 14 toestellen, in de maand mei van hetzelfde jaar steeg dit aantal tot 118. De slag om Engeland liep toen trouwens ten einde. De strijd had bijna één jaar geduurd en van Britse zijde 41 000 doden en 53 000 zwaar gewonden gevergd, terwijl één miljoen woningen schade opliepen. Nochtans kon Engeland herademen: Hitler zag van zijn invasieplannen af om de indrukwekkende Luftwaffe tegen Rusland in te zetten. De ganse Engelse bevolking had in deze moeilijke ogenblikken een voorbeeld van moed en burgerzin gegeven. Ook de wetenschappelijke kringen hadden hun deel bijgedragen om deze onverbidelijke strijd tot een goed einde te brengen. Vooral de radar bleek uitermate belangrijk. Niet alleen konden eigen vliegtuigen behoorlijk geleid, doch eveneens de vijandelijke toestellen van op grote afstand opgespoord worden. De piloten van het Engelse Fighter Command ten slotte, hadden heldendaden verricht. Een bijna legendarische klank kregen de namen van Wing-Commander Bader, die, hoewel hij sedert 1931 beide benen verloren had, een belangrijk deel in de gevechten

In de zomer van 1940 tot in het voorjaar van 1941 leverde het Engelse volk een moderne versie van het legendarische tweegevecht tussen David en Goliath. Dank zij een schier bovenmenselijke moed en besefend dat het lot van de hele vrijheidslievende wereld in zijn handen berustte, trotseerde het de verpletterende overmacht van de Duitse Luftwaffe, die toen reeds gans West-Europa beheerste.

voor zijn rekening nam, of van J.B. Nicholson, die als eerste Engelse vliegenier tijdens Wereldoorlog II het Victoria Cross ontving. Toen zijn Hurricane immers door vier kanonprojectielen getroffen was en hijzelf zwaar werd gewond, schoot hij, ofschoon zijn toestel brandde, nog eerst een Messerschmidt 110 af, alvorens gebruik te maken van zijn valschermscherm. In zijn dankwoord aan al deze piloten, die ondanks alles hadden stand gehouden, vertolkte W. Churchill treffend de gevoelens van het ogenblik. "Nooit", zei hij, "zijn op het menselijk strijdtoneel zovelen aan zo weinigen zoveel verschuldigd geweest".

